



NORGES HØYESTERETT

Den 24. april 2023 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Normann, Bull og Sæther i

HR-2023-767-U, (sak nr. 23-029410SIV-HRET), sivil sak, anke over sakskostnadsavgjørelse:

A (advokat Svein Ove Balle)

mot

Repsol Norge AS (advokat Asle Bjelland)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

Sakens spørsmål og bakgrunn

- (1) Saken gjelder særskilt anke over sakskostnadsavgjørelse hvor en part har vært representert av internadvokat.
- (2) A anla sak mot Repsol Norge AS. Kravet var på 372 000 kroner. Tvisten gjaldt erstatning for skader A mente var påført hans hytte da Repsol Norge AS leide hytten.
- (3) Under hovedforhandling i tingretten var Repsol representert ved advokatfullmektig Lars Andre Heimdal. Advokatfullmektig Heimdal er ansatt i Repsol Norge AS.
- (4) Ved Hordaland tingretts dom 29. april 2022 ble A tilkjent 24 000 kroner. Han ble dømt til å betale sakskostnader med kroner 189 271,50. A anket over sakskostnadsavgjørelsen til Gulating lagmannsretten som 13. september 2022 opphevet tingrettens sakskostnadsavgjørelse på grunn av mangler ved begrunnelsen.
- (5) Hordaland tingrett avsa 28. oktober 2022 kjennelse hvor Repsol fikk medhold i sitt krav om sakskostnader på 189 271,50 kroner.
- (6) A anket tingrettens kjennelse til lagmannsretten. Anken gjaldt rettsanvendelsen.
- (7) Gulating lagmannsrett avsa 12. januar 2023 kjennelse hvor anken ble forkastet.

Partenes syn på saken

- (8) A har anket til Høyesterett. Anken gjelder lagmannsrettens lovtolkning og saksbehandling. Det er i korte trekk gjort gjeldende at lagmannsretten har tolket begrepet «kostnader», jf. tvisteloven § 20-5 første ledd første punktum, feil. Det er særlig vist til § 20-5 første ledd tredje punktum. Internadvokater i kommersielle foretak som ikke fakturerer sin klient, kan ikke ha pådratt parten sakskostnader som faller inn under første punktum i § 20-5 første ledd. Kostnadene må derfor vurderes etter tredje punktum. Vanlige regler om bevisbyrde og beviskrav gjelder også ved vurdering av sakskostnadskrav.
- (9) Det gjøres gjeldende at lagmannsrettens begrunnelse er mangelfull fordi lagmannsretten skulle gitt en nærmere begrunnelse for hvorfor ikke tvisteloven § 20-5 første ledd tredje punktum ble benyttet.
- (10) Subsidiært anføres det at lagmannsretten har tolket sakskostnadsbegrepet i § 20-5 første ledd første punktum for vidt og dermed godtatt sakskostnader ut over det ankemotparten reelt sett har hatt eller sannsynliggjort.
- (11) Den ankende part har nedlagt slik påstand:
- «1. Lagmannsrettens kjennelse oppheves.
 2. Ankende part tilkjennes sakskostnader.»
- (12) *Repsol Norge AS* har i korte trekk gjort gjeldende at lagmannsretten korrekt har lagt til grunn at sakskostnadskravet skal vurderes etter § 20-5 første ledd første punktum. Det følger av langvarig praksis at partenes sakskostnadskrav skal avgjøres etter første punktum hvor ansatt advokat opptrer som prosessfullmektig uten samtidig å være stedfortreder. Lagmannsretten har forstått og anvendt kravet til «kostnader» i § 20-5 riktig. Kravet til kostnader innebærer ikke et krav til direkte økonomiske utlegg. Det er tilstrekkelig å konstatere ressursbruk hos selskapet. Det foreligger heller ikke saksbehandlingsfeil.
- (13) Ankemotparten har nedlagt slik påstand:
- «1. Prinsipalt: Anken nektes fremmet.
 2. Subsidiært: Anken forkastes.
 3. Repsol Norge AS tilkjennes sakskostnader for Høyesterett.»

Ankeutvalgets syn på saken

- (14) Særskilt sakskostnadsanke reguleres av tvisteloven § 20-9 tredje ledd. Anken følger reglene for anke over kjennelser, og ankeutvalget kan bare prøve lovanvendelsen og saksbehandlingen ved avgjørelsen av sakskostnadene, samt bevisvurderingen så langt den utelukkende gjelder sakskostnadsavgjørelsen. Utvalget kan dermed vurdere om lagmannsretten har forstått og anvendt tvisteloven § 20-5 første ledd første og andre punktum riktig.
- (15) Det er vanlig praksis at offentlige og private parter som vinner frem i rettsvister der deres egne ansatte advokater har opptrådt som prosessfullmektig, kan kreve erstatning for sakskostnader i medhold av tvisteloven § 20-5 første ledd første punktum, dersom

vedkommende advokat ikke samtidig har opptrådt som partens stedfortreder under saken. Denne praksisen er særlig tydelig for Regjeringsadvokaten og kommuneadvokatkontorene i større kommuner. Også enkelte større industrikonsern, forsikringsselskaper, banker og lignende har imidlertid egne juridiske avdelinger som i stor grad tar prosedyreoppdrag for foretakene, og som får tilkjent sakskostnader basert på tvisteloven § 20-5 første ledd første punktum. Ankeutvalget mener denne forståelsen av sakskostnadsbegrepet i § 20-5 er så festnet, at den nå må legges til grunn.

- (16) Med utgangspunkt i denne praksisen kan ankeutvalget ikke se noe grunnlag for å skille mellom internadvokater i offentlig virksomhet og internadvokater i privat virksomhet, eller mellom internadvokatvirksomhet som er skilt ut i egne avdelinger eller kontorer, og internadvokater, typisk i mindre foretak, som er mer integrerte i foretaket for øvrig.
- (17) Konsekvensen av at sakskostnadene faller inn under tvisteloven § 20-5 første ledd første punktum, er at de skal vurderes etter andre punktum i første ledd, slik at spørsmålet blir om de har vært «nødvendige», der spørsmålet særlig er om det ut fra betydningen av saken har vært rimelig å pådra dem.
- (18) Imidlertid er det – her som ellers – bare de faktiske kostnadene som vedkommende part er påført ved saken, som kan kreves erstattet, ikke mer.
- (19) Sakskostnadene knyttet til internadvokaters prosessoppdrag kan altså ikke fastsettes med utgangspunkt i hva det ville ha kostet den aktuelle parten å benytte en ekstern advokat. Etter ankeutvalgets syn må det også være irrelevant om internadvokatens arbeid med saken har påført parten utgifter som parten ellers ikke ville ha hatt, til juridisk bistand i andre saker. Dette kan ikke regnes som nødvendige kostnader «ved saken». Motparten kan ikke belastes for merutgifter til andre saker som en slik prioritering fra partens side fører med seg.
- (20) Slik ankeutvalget ser det, må det naturlige utgangspunktet være de fulle kostnadene ved det estimerte årsverket for vedkommende advokat – inkludert utgifter til pensjonsfond, arbeidsgiveravgift, kontorhold med videre – brutt ned på den andelen som den aktuelle saken utgjør av dette årsverket. Det må så vurderes om disse kostnadene overstiger det som må anses som «nødvendig», jf. tvisteloven § 20-5 første ledd annet punktum.
- (21) Dersom det i det enkelte tilfellet kan reises tvil om sakskostnadskravet overstiger de faktiske kostnadene, blir spørsmålet gjenstand for vanlig bevisførsel, jf. Gjermund Aasbrenn, note 4 til tvisteloven § 20-5 i Karnov lovkommentarer, à jour per 1. mars 2023.
- (22) Lagmannsretten har i sin avgjørelse lagt til grunn følgende syn:

«A har gjort gjeldende at Repsol ved bruk av internadvokat ikke har hatt et økonomisk tap som kan kreves erstattet. Lagmannsretten er ikke enig i dette. Selv om Repsol ikke har hatt direkte utlegg knyttet til bruken av den interne advokatfullmektigen, eksempelvis ved at selskapet er fakturert fortløpende, fremstår det som klart at tidsbruken representerer en kostnad for selskapet som utgjør et økonomisk tap. Den tidsbruken advokatfullmektigen benyttet til saken, gikk på bekostning av annet inntektsgivende arbeid for Repsol og selskapets samarbeidspartnere. Alternativet ville være å engasjere ekstern prosessfullmektig. Repsol har til helheten fremlagt dokumentasjon som viser at selskapet i den aktuelle perioden har hatt utgifter til bistand fra eksterne advokater i andre sammenhenger. Disse utgiftene ville vært lavere dersom advokatfullmektigen hadde benyttet tiden på dette arbeidet, i stedet for å representere Repsol i saken mot A.»

- (23) Her trekker lagmannsretten inn som relevant i vurderingen utgifter som foretaket i den aktuelle perioden har hatt til bistand fra eksterne advokater «i andre sammenhenger», som ville ha vært lavere om advokatfullmektigen i stedet hadde benyttet tiden til dette. Dette er etter utvalgets syn ikke riktig lovanvendelse.
- (24) Lagmannsrettens avgjørelse må etter dette oppheves.
- (25) Sakskostnadene for Høyesterett fastsettes nå, jf. tvisteloven § 20-8 første ledd og HR-2018-1285-U avsnitt 35. Den ankende part har fått medhold på grunnlag av sin subsidiære anførsel og har dermed vunnet saken for Høyesterett, jf. tvisteloven § 20-2 første og annet ledd. Den ankende part har krevd seg tilkjent 49 375 kroner i sakskostnader for Høyesterett. Kravet tas til følge. I tillegg kommer ankegebyret for Høyesterett på 7 458 kroner. Når lagmannsrettens avgjørelse oppheves, utstår avgjørelsen av sakskostnadene i lagmannsretten og tingretten til lagmannsrettens nye behandling, jf. Aasbrenn, *Tvisteloven § 20-8 – tidspunkt og omfanget av sakskostnadsavgjørelsen*, Lov og Rett 2019 side 455.
- (26) Avgjørelsen er enstemmig.

S L U T N I N G

1. Lagmannsrettens kjennelse oppheves.
2. I sakskostnader for Høyesterett betaler Repsol Norge AS til A 56 833 – femtisekstusenåttehundreogtrettitre – kroner innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av denne kjennelse.

Henrik Bull
(sign.)

Kristin Normann
(sign.)

Knut Erik Sæther
(sign.)